

**SPRÁVA Z WORKSHOPU ŽIVOT A DIELO
EDMUNDA HUSSERLA V STREDOEURÓPSKOM KONTEXTE**

České mestá Olomouc a Prostějov sa 1. – 4. novembra 2011 stali dejiskom podujatia pod názvom *Život a dielo Edmunda Husserla v stredoeurópskom kontexte (Life and Work of Edmund Husserl in the Central European Context)*, ktoré bolo venované filozofovi a zároveň rodákovi z tohto prostredia. Na Katedre filozofie Filozofickej fakulty univerzity v Olomouci, ktorá bola hlavným organizátorom, vystúpili so svojimi príspevkami z oblasti fenomenológie doktorandi a moderátori ich vystúpení z krajín Višegrádskeho priestoru (z miest boli zastúpené Olomouc, Katovice, Varšava, Budapešť, Bratislava a Trnava). Vyvrcholením tohto podujatia bola vernisáž a otvorenie stálej expozície o Husserlovom živote a pôsobení, ktorá sa konala v Galérii Špalíček v Prostějove.

Spomeňme základné okruhy, ktoré boli predmetom workshopu. Jednu líniu predstavovala otázka recepcie Husserlovej fenomenológie v jednotlivých krajinách, a to napríklad v súvislosti s Poľskom v príspevku Dr. Dariusza Bebena *Fenomenologia i solidarność. Z historii recepcji fenomenologii w Polsce (Fenomenológia a solidarita. Z histórie recepcie fenomenológie v Poľsku)*. V tejto súvislosti pripomeňme aj knihu prof. Ivana Blechu *Edmund Husserl a česká filosofie*. Druhú líniu predstavovalo zaujímavé tematické prelínanie v príspevkoch doktorandov. Na jednej strane sa totiž orientovali na vzťah Husserlovej fenomenológie a (súčasného) umenia Lukasz Mirocha: *Husserl's phenomenology – a potential tool for digital photography analysis? (Husserlova fenomenológia – potenciálny nástroj analýzy digitálnej fotografie?)*, Michal Lipták: *Phenomenological theory of art (Fenomenologická teória umenia)*, na druhej strane problematike živého tela, štruktúry ega, intersubjektivity a sociálno-politickým implikáciám Petra Hroncová: *Living body as the boundary of the sphere „of my own“ (Živé telo ako hranica „mojej vlastnej sféry“)*, Tomasz Rusinow: *Husserl and Tischner. The concept of ego (Husserl a Tischner. Pojem ega)*, Stanislav Myšička: *Patočka's concept of „over-civilisation“ and contemporary political philosophy (Patočkov pojem „nadcivilizácie“ a súčasná politická filozofia)*. Toto tematické rozvrstvenie viedlo jednotlivých prednášajúcich k rozšíreniu pohľadu aj o predstaviteľov ďalších vlín fenomenologického hnutia, zo stredoeurópskeho priestoru to boli teda najmä Jan Patočka, Roman Ingarden a Józef Tischner.

Súčasťou podujatia bolo aj premietanie filmu *Nový obraz světa se rodil i na Hané* o Husserlovi a Wittgensteinovi (obidvaja filozofi sú každý svojím spôsobom zviazaní s českým a olomouckým prostredím, hoci jazykovo aj filozoficky sa ich pôsobenie rozvíjalo už v iných mestách a prostrediach) a vydanie popularizačnej brožúry *Edmund Husserl a jeho filosofie*, ktorá je dostupná návštevníkom výstavy v Prostějove. Mimochodom, Prostějov si svojho rodáka pripomína aj Námestím E. Husserla. Napriek tomu, že Husserl sa spája s obidvoma moravskými mestami – v jednom sa narodil, v druhom navštevoval gymnázium (ako nie príliš usilovný žiak) –, treba jeho „moravanstvo“ vnímať triezvo, ako na to vo svojej brožúre upozorňuje Ivan Blecha: „Husserl sa napokon nikdy za čistého

„Moravana“ nepovažoval. O Komenskom sa síce napríklad zmiňoval ako o svojom „krajnovi“, ako „milého krajana“ vítal osobne vo Freiburgu i Jana Patočku, o sebe však hovoril ako o „moravskom Nemcovi“ a svoje rodisko vnímal ako súčasť Rakúska“ (s. 12). Na druhej strane aj životné okolnosti môžu spolupôsobiť pri vytváraní celkového filozofického rázu diela. V Husserlovom prípade to bolo najmä stretnutie s Masarykom, ktorý ho inšpiroval a nasmeroval k novému filozofickému, náboženskému i politickému uvažovaniu. Brožúra obsahuje okrem prehľadného základného obrazu Husserlovho života a diela aj niekoľko zaujímavých príloh, ktoré dokresľujú osobnosť tohto významného filozofa v biografickom kontexte (jeho vnímanie jednotlivých životných etáp podľa zápiskov manželky Malvíny či rôzne životné okolnosti zachytené v korešpondencii). V liste Františkovi Jančíkovi napríklad Husserl uvádza: „Ako sedemnásťročný som prišiel do Lipska študovať astronómiu. Zároveň (na jeseň 1876) sem prišiel Masaryk, mladý viedenský dr. filozofie, ako vychovávateľ bankárovoho synka. Rýchlo sme sa spoznali ako moravskí krajania a Masaryk sa stal aj mojím mentorom a priateľom. Chodili sme spolu (...) na filozofické prednášky a on, ako doktor prirodzene ďaleko pred mnou, pomáhal mi chápať vec a ukazoval mne, nedospelému, cesty k samostatnému mysleniu. Predovšetkým ma rýchlo vyliečil z falošného, neetického nacionalizmu...“ (s. 27)

Dnes sa Husserlova fenomenológia rozvíja vo veľkých výskumných centrách po celom svete. Aj vďaka jeho žiakovi Janovi Patočkovi je živo prítomná v súčasnej českej filozofii a na filozofických pracoviskách orientovaných na fenomenológiu pôsobia českí a hostujú zahraniční znalci Husserlovho diela. Podujatie, ktoré si v Husserlovom rodisku malo pripomenúť jeho fenomenológiu, sa ju vo voľnejšom zmysle snažilo umiestniť do stredoEurópskeho kontextu a oživiť ju v textoch a diskusiách mladých fenomenológov.

Jaroslava Vydrová

Oznamy redakcie

1. Dovoľujeme si informovať čitateľov a prispievateľov, že Filozofia 2007 – 2010 je dostupná na webe vo formáte pdf.
<http://www.klemens.sav.sk/fiusav/filozofia>
2. Na rok 2012 pripravujeme aj tieto témy:
 - Altruizmus a recipocita
 - Kantovské návraty
 - Realizmus
 - K metodológii sociálnych vied
 - K súčasnej sociálnej a morálnej filozofii
3. V prípade záujmu o predplatenie časopisu Filozofia napíšte na adresu: filofilo@savba.sk